

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس دوره
کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی

گروه علوم انسانی

کمیته تخصصی روانشناسی

مصوب دویست و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی
مورخ ۱۳۷۱/۳/۲۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه آموزشی

دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی

گروه : علوم انسانی
رشته : روانشناسی بالینی
دوره : کارشناسی ارشد

کمیته تخصصی : روانشناسی
شاخه :
کدرشته :

شورای عالی برنامه ریزی در دوپست وچهلمین جلسه مورخ ۱۳۷۱/۲/۲۱ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی که توسط کمیته تخصصی روانشناسی گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر میدارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است .

الف : دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره میشوند .

ب : موسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و بر اساس قوانین ، تاسیس میشوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشد .
ج : موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل میشوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند .

مانه ۲) از تاریخ ۱۳۷۱/۳/۳۱ کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه موسسات در زمینه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی در همه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی منگور در مانه ۱ منسوخ میشوند و دانشگاهها و موسسات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات میتوانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

مانه ۲) مشخصات کلی و برنامه تری و سرفصل تروس دوره : کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ میشود.

رای صادره دویست و چهلمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۱/۳/۳۱ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهادشده بود با اکثریت آراء بتصویب رسید.

۲) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره دویست و چهلمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۱/۳/۳۱ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

مورد تأیید است دکتر مصطفی معین وزیر فرهنگ و آموزش عالی روتوشت : به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ میشود.

سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فصل اول

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی

مقدمه :

نظریه ضرورت تدوین نظام آموزشی جدید منطبق بر اهداف دانشگاه اسلامی شورایی انقلاب فرهنگی مسئولیت تهیه و تدوین طرح نوین آموزشی علوم انسانی را به گروه علوم انسانی محول نموده و در این رهگذر، تهیه طرح جدید آموزشی روانشناسی بالینی به کمیته تخصصی روانشناسی واگذار گردید. این کمیته (مرکب از عده‌ای از اساتید روانشناسی بالینی دانشگاهها) بر اساس شرح وظایفی که از طرف گروه علوم انسانی تدوین گردیده از تاریخ بهمن ماه ۱۳۵۹ فعالیت خود را آغاز کرد و نتیجه این فعالیت به تدوین و تهیه طرحهای مراحل مختلف آموزش روانشناسی در دانشگاه از جمله طرح دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی انجامید. مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی به شرح زیر جهت تصویب به شورایی عالی برنامه‌ریزی تقدیم می‌گردد.

۰۱- تعریف:

روانشناسی بالینی (دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته) یکی از شاخه‌های روانشناسی است که هم‌آن بیشتر مصروف شناخت نابهنجاریهای رفتار انسان (بالاخص اختلالات غیر ارگانیک) ، تغییر و درمان این نابهنجاریها و طرق پیشگیری از آنها بر اساس نظریات روشهای تشخیصی و درمانی و پیشگیری موجود در علم روانشناسی است .

۰۲- هدف:

هدف از تربیت روانشناسی بالینی در سطح کارشناسی ارشد (فوق لیسانس) ارائه خدمات بالینی و پژوهشی و آموزشی پیشرفته و گسترده در مراکز تشخیصی و درمانی موسسات آموزشی و پژوهشی و مراکز توانبخشی و پیشگیری با همکاری و نظارت استادان روانپزشکی و روانشناسان بالینی است .

۰۳- طول دوره و شکل نظام:

دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی ، حداقل شامل ۴ ترم (۲ سال) و دارای ۳۸ واحد بوده و به شکل نظام کارشناسی ارشد ناپیوسته میباشد .

تبصره:

الف - تعداد واحدهای کارشناسی ارشد پیوسته ، همواره باید معادل مجموع واحدهای تعیین شده برای کارشناسی و کارشناسی ارشد ناپیوسته باشد .

۰۴- شرایط پذیرش:

کارشناسی ارشد ناپیوسته در این برنامه فارغ التحصیلان دوره‌های کارشناسی روانشناسی میتوانند پس از موفقیت در امتحان تخصصی (علاوه بر زبان) و دارا بودن شرایط مذکور در آئین نامه کلی کارشناسی ارشد، مصوب ۶۴/۱۰/۲۸ شورای عالی برنامه‌ریزی به یکی از چهار صورت زیر به ادامه تحصیل بپردازند .

الف- داوطلبان تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته روانشناسی بالینی از بیسن افرادی که حداقل دارای درجه کارشناسی روانشناسی با گرایش روانشناسی بالینی از دانشگاهها و موسسات آموزش عالی معتبر داخلی یا خارجی که قابل قبول مراجع

ذیصلاح کشور باشد، پس از گذراندن امتحان ورودی ، انتخاب خواهند شد .
 ب - فارغ التحصیلان دوره کارشناسی رشته‌های دیگر روانشناسی (غیر از روانشناسی با
 گرایش بالینی) که دروس مشترک رشته روانشناسی را در دوره کارشناسی گذرانده باشند،
 میتوانند پس از موفقیت در امتحان ورودی کارشناسی ارشد، روانشناسی بالینی دروس زیر
 را از رشته روانشناسی با گرایش بالینی دوره کارشناسی بگذرانند این دروس عبارتند
 از : اصول روانشناسی بالینی (درس شماره ۳-۴۰ واحد) بررسی مقدماتی نظریه‌های
 روان‌درمانی (درس شماره ۳-۴۳ واحد) ، کاربرد روشهای مقدماتی تشخیصی (درس شماره
 ۴-۴۴ واحد) ، کلیات روانپزشکی (درس شماره ۴-۴۶ واحد) روانشناسی بالینی کودک
 (درس شماره ۴-۵۰ واحد)

۵- واحدهای درسی :

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی ۲۸ واحد

و به شرح زیر است :

۲۲ واحد

دروس الزامی

۲ واحد

سمینار

۴ واحد

پروژه و پایان نامه

۶- سمینارها :

ارائه سمینار در درس نظریه‌ها و پژوهشهای جدید در آسیب شناسی روانی مدت ۲ ساعت

و با منظور کردن ۲ واحد .

۷- پروژه و پایان نامه :

انتخاب پروژه تحقیقاتی در دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی با نظر استاد

راهنما و توافق کمیته کارشناسی ، گروه روانشناسی بالینی در دانشگاههای تابع وزارت فرهنگ
 و آموزش عالی و گروههای روانپزشکی و علوم رفتاری و روانشناسی در دانشگاههای علوم پزشکی
 با توجه به نکات زیر صورت می‌گیرد.

الف - موضوع یا طرح مورد نظر میبایست حتی الامکان در جهت شناخت یا رفع

مشکلات حیاتی جامعه باشد .

ب - روش یا راه حل مورد نظر عملی و ابتکاری باشد .

ج - امکانات اجرای طرح مورد نظر در زمانی معقول و در محل اجرا موجود باشد .

تبصره :

کمیته کارشناسی ارشد گروه روانشناسی بالینی ، مرکب از سه نفر از مدرسین ایستاد دوره است که دو سال یک بار انتخاب میشوند .

د- پس از انتخاب استاد راهنما توسط دانشجوی کمیته سه نفری شامل استادیار راهنمای دانشجو و دو عضو دیگر به پیشنهاد استاد تحقیق و تمویب کمیته تحقیق کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی تا پایان دوره مشاورت دائم دانشجو را به عهده می گیرند .

ه- دانشجویان موظف خواهند بود که در طول کار تحقیق خود در پایان هر نیمسال تحصیلی یک گزارش پیشرفت کار ، برای کمیته سه نفری استادان مشاور خود تهیه نمایند و یک نسخه از آنرا به کمیته کارشناسی ارشد گروه روانشناسی بالینی ارسال دارند .

و- دانشجویان موظف خواهند بود که یک سمینار یک ساعته در زمینه کسار تحقیقاتی خویش جهت ارزیابی میزان پیشرفت کار و گرفتن رهنمودهای لازم در حضور استاد راهنما و دو عضو دیگر در زمان مناسب ارائه نمایند .

ز- نتایج تحقیقاتی بصورت پایان نامه تدوین گردیده پس از مطالعه توسط اساتید مشاوره دانشجو در حضور کمیته دفاع از پایان نامه ، از آن دفاع مینمایند . پس این کمیته نظر خود را بصورت قبول و یا رد اعلان می نمایند (پایان نامه دارای نمره می باشد) .

کمیته دفاع از پایان نامه مرکب است از استاد راهنما ، دو استاد مشاور یک نفر استاد مدعو (حتی المقدور خارج از گروه روانشناسی بالینی دانشگاه مربوطه) و سایر هر کس دیگری به انتخاب کمیته تحقیق کارشناسی ارشد گروه روانشناسی بالینی

تبصره :

استاد مدعو در کمیته دفاع از پایان نامه باید در زمینه موضوع پروژه تحقیقاتی صاحب نظر باشد . به دانشجویانیکه در اولین دفاع از پایان نامه قبول نشوند فقط یکبار دیگر فرصت داده خواهد شد تا حداکثر پس از سه ماه مجدداً " به دفاع از پایان نامه خود بپردازند ، مشروط بر اینکه مدت تحصیل آنها از حداکثر مدت مجاز

مصوب شورای عالی برنامه ریزی تجاوز ننماید *

۸- نقش و توانمندی :

- ۸-۱- ارائه خدمات بالینی روانشناسی در مراکز و موسسات مربوطه
- ۸-۲- فعالیتهای پژوهشی در زمینههای مختلف روانشناسی بالینی *
- ۸-۳- قبول مسئولیتهای خدماتی و پژوهشی در موسسات دولتی
- ۸-۴- آموزش در مسائلی که مربوط به ارائه خدمات بالینی و پژوهشی روانشناسی بالینی میشود
- ۸-۵- آمادگی برای تحصیلات بالاتر در جهت تامین کادر علمی دانشگاهها و سایر مراکز پژوهشی

۹- ضرورت و اهمیت

در حال حاضر به علت کمبود بسیار شدید متخصصان در سطوح مختلف در روانشناسی بالینی، و پژوهشی و آموزشی و آموزشی برای مراکز تشخیصی و درمانی در موسسات آموزشی و پژوهشی و مراکز توانبخشی و پیشگیری، ضرورت فوری و عاجل ایجاد چنین برنامه ای احساس میشود *

این کمیوذهای حیاتی جمهوری اسلامی ایران را موظف میسازد که مسئله تربیت متخصصان در این زمینه و در این سطح و بالاتر از آنرا به نحو بسیار جدی مورد عنایت و توجه قرار دهد:

فصل دوم

جدول دروسی

جدول دروس اصلی و تخصصی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			بیشتر از زمان ارائه در
			جمع	نظری	عملی	
۱	روانشناسی رشد پیشرفته	۲	۳۴	۳۴		
۲	علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی	۲	۳۴	۳۴		
۳	تاریخچه سیستم‌های روانشناسی (مطالعه نظریه‌ها و پژوهش‌ها)	۲	۳۴	۳۴		
۴	نظریه‌های شخصیت	۲	۳۴	۳۴		
۵	روانشناسی پزشکی و نوروسایکولوژی	۲	۳۴	۳۴		
۶	کلیاتی درباره درمان‌های فیزیکی و داروئیس‌در بیماری‌های عصبی و روانی	۱	۱۷	۱۷		
۷	استفاده از روش‌های آماری و پژوهشی پیشرفته در روانشناسی بالینی	۲	۳۴	۱۷	۵۱	
۸	آزمون‌های شناختی در روانشناسی بالینی	۲	۶۸	۶۸		
۹	آسیب‌شناسی پیشرفته	۲	۳۴	۱۷	۵۱	
۱۰	آزمون‌های عینی فراقدرت در روانشناسی بالینی	۳	۱۰۲	۱۰۲		
۱۱	فنون مصاحبه تشخیصی	۲	۶۸	۶۸		
۱۲	نظریه‌های روان‌درمانی	۲	۳۴	۳۴		
۱۳	کاربردهای روان‌درمانی (کارآموزی فردی)	۲	۶۸	۶۸		
۱۴	گروه‌درمانی	۲	۳۴	۱۷	۵۱	
۱۵	خانواده‌درمانی	۲	۳۴	۱۷	۵۱	
۱۶	رفتاردرمانی	۲	۳۴	۱۷	۵۱	
۱۷	سمینار در روان‌شناسی بالینی و آسیب‌شناسی بالینی	۲	۳۴	۳۴		
۱۸ ***	پایان نامه	۴				

*** سمینار در زمینه نظریه‌ها و پژوهش‌های جدید و آسیب‌شناسی روانی.
 *** پس از اتمام نیم سال دوم (با گذراندن حداقل ۲۴ واحد از دروس اختصاصی الزامی) آغاز خواهد شد.

فصل ————— وم

سرفصل دروس تخصصی الزامی دوره کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی

روانشناسی رشد پیشرفته

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

سرفصل دروس: (۲۴ ساعت)

سرفصل دروس توسط گروه آموزشی دانشگاه تعیین میشود.

تاریخچه سیستمهای (مدلها و نظریه‌ها و پژوهشها)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

سرفصل دروس: (۲۴ ساعت)

سرفصل دروس توسط گروه آموزشی دانشگاه تعیین میشود.

نظریه‌های شخصیت

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : فراگرفتن نظریات مربوط به شخصیت ، در علم روانشناسی است .

سرفصل دروس : (۳۴ ساعت) :

تتبع و مطالعه و بررسی در نظریه ها و دیدگاههای مختلف شخصیت ، با توجه به جنبه های پژوهشی و مفاهیم قابل سنجش و تفسیر آنها در ایران ، از جمله مکاتبی مانند : تحلیل گرایان (روانکاوان) ، کلاسیک ، تحلیل گرایان (روانکاوان) جدید ، رفتارگرائی شناخت گرائی گشتالت ، پدیده گرائی ، هستی گرائی ، انسان گرائی ، و اسلام و سایر مکاتب فرهنگی شرقی .

منابع اصلی :

- 1- Theories of personality, Hall and Lindzy, 1985?
- 2- Personality theories , Berna Engler 1985.
- 3- Personality and the behavior Disorder, Norman S. Endler, 1985.
- 4- Personality, Basic Aspects and current Research Edited by Edwin Staub, 1985.

منابع فرعی :

- روانشناسی شخصیت - دکتر سعید شاملو - انتشارات رشد - سال ۱۳۶۸
- روانشناسی شخصیت ، دکتر علی اکبر سیاسی - انتشارات دانشگاه تهران و ابن سینا
- ۱- نظریه های روانکاوی شخصیت : اثر : جرالد بلوم ، ترجمه حقنویس . انتشارات امیرکبیر ۱۳۵۲
- ۲- از روانکاوی باروانکاوی تاروانکاوی - محمد مهدی خدیوی - انتشارات کلینیک روان شناسی بالینی دانشگاه فردوسی ۱۳۶۸
- ۳- روانشناسی کمال (الگوهای شخصیت) اثر شولتر ترجمه خوشدل ، نشر نو ۱۳۶۹
- ۴- رشد و تکامل شخصیت (رفتار بهنجار و نابهنجار) مهدی نوری ۱۳۶۸ انتشارات
- ۵- ارزشیابی شخصیت

منابع مربوط به درس نظریه های شخصیت دوره کارشناسی ارشد .

Madd: S. Personality theories: a Comparative analysis

Hall, C. and Lindzey. G. theories of personality

Bischof . L. Interpreting personality theories

Allport. G.W. patterns and growth in personality

Levey.L. conception of personality: theories and Research

Mehrabian. A . an analysis of personality theories

Mischel.W. personality and assessment

Sanford, N. Issues in personality theory.

Smith, B. and Vetter, H. theoretical approach to personality

Sarason Irwin G. Personality " .An objective Approach"

فهرست جملات مربوط به آسیب شناسی روانی

1- Journal of Abnormal Psychology

8- Journal of personality and social psychology

2- Journal of Clinical investigation

9- Journal of psychotherapy

3- Journal of consulting and clinical psychology

4- Journal of clinical psychology

5- Journal of personality

6- psychology:cal Bulletin

7- psychology:cal Review

نظریه های شخصیت دوره کارشناسی ارشد

هدف : بررسی و مطالعه جامع نظریه ها و دیدگاه های مختلف شخصیت

از جمله مکاتبی که باید مورد بررسی قرار گیرد . روان تحلیل گرایان کلاسیک روان تحلیل گرایان جدید

رفتارگرایان ، شناخت گرایان ، گشتالت پدیدار شناسی انسان گرایان اسلام و سایر مکاتب فرهنگی های

شرقی .

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: فراگیری مقدمات روانشناسی پزشکی و نوروپسیکولوژی

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

این درس شامل دو قسمت عمده و مجزا از یکدیگر و در عین حال مرتبط می‌باشد. بخش اول کلیاتی در باره روانشناسی پزشکی است که به بررسی مسائل روانی از دیدگاه‌ها و الگوهای دانش پزشکی از قبیل احساس و ادراک و ناهنجاریها آن، پایه‌های جسمانی انگیزش و رابطه آن با رفتار و پایه‌های نوروفیزیولوژی رفتارهای کلامی در انسان اختلالات حسی و حرکتی در انواع ناهنجاریهای روانی و شناخت پایه‌های نوروفیزیولوژی و بیوشیمی آنها، بررسی رابطه بین ساخت جسمانی و شخصت انسان و بررسی پژوهشهای اخیر در زمینه‌های بیوشیمیائی و نوروفیزیولوژیکی ناهنجاریهای عصبی-روانی میپردازد. قسمت دوم این درس در باره ساختمان و سازمان بندی کارکردی Functional organization مغز، مبانی نوروپسیکولوژیک فرآیندهای ذهنی و نقش مغز به عنوان یک سیستم در نظم بندی و نظم دهی و کنترل رفتار و فعالیتهای عالی ذهنی و تاثیر ضایعات و آسیب های مغزی در آنها بحث میشود. گرایش عمده در این قسمت از درس بالینی است و در این رابطه نظریه‌هایی از قبیل نظریه لشلی، پنفلد شرینگتون، لوریا، همب و سایر نظریات جدید در این زمینه مطرح خواهد شد.

منابع فارسی:

۱- زیست شیمی و رفتار، ترجمه محمود بهزاد، انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب سال

۱۳۵۱ در دو جلد

۲- بیماریهای اعصاب و روان، اثر هاریسون- ترجمه پورا افکاری انتشارات نایر تیریز ۱۳۶۹

نام درس : ~~پسیکوفیزیولوژی ونوروپسیکولوژی~~

منابع خارجی

- 1- Brown , I.S. Physiological psychology, New york, 1985
- 2- Rosen, W. Physiological psychology, 1982.
- 3- Alvis, Methods in Neuropsychology, 1986.
- 4- B.I.Konrad, Neural Mechanism of conditioning, 1986.

۴- فیزیولوژی پزشکی جلد ۲- آرتور کابتون ترجمه فرح شادان انتشارات چهر ۱۳۶۹

کلیاتی در باره درمانهای فیزیکی و دارویی در

بیماریهای عصبی - روانی

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: معرفی، بررسی و مطالعات مقدماتی درمانهای فیزیکی (از قبیل دارو درمانی و الکتروشوک، جراحی مغز و غیره) و شیوهها و موارد کاربرد و شناخت عوارض جانبی آنها.

سرفصل دروس: (۱۲ ساعت)

دارو درمانی - کلیات و تاریخچه - داروهای ضد پسیکوتیک - داروهای ضدمانسی داروهای ضد افسردگی - داروهای ضد اضطراب - داروهای خواب آور - داروهای ضد صرع •
الکتروشوک - مقدمه و تاریخچه - موارد استعمال - موارد عدم استعمال - مکانیسم اثر - مسایل عملی در مورد نحوه استفاده از (یکطرفه - دو طرفه) •
جراحی مغز: کلیات - روشها به اختصار - نتایج و عوارض به نحو خلاصه و موجیز

Aelton , W, and Davis , J.M. practical

Clinical psychopharmacology , Wiliams and wilkins, 1989.

Klein, D: and Davis , J.M. Diagnosis in drug treatment of psychiatric disorders, Williams and wilkins 1988.

استفاده از روشهای آماری و پژوهشی
پیشرفته در روانشناسی بالینی

تعداد واحد: (۱+۱)

نوع واحد: نظری - عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: فراگیری استفاده از روشهای آماری و پژوهشی پیشرفته در روانشناسی بالینی.

سرفصل دروس: (۱۷+۳۴ ساعت):

استفاده از روشهای همبستگی آماری - تحلیل واریانس - فاکتور آنالیز - آمار غیر پارامتریک - روش (Q-SORT) - استفاده از کامپیوتر در برنامه نویسی نتیجه گیری آماری از پژوهشها و آزمونهای روانی و تمرین در الگوهای پیشرفته طرحهای آزمایشی و شبه آزمایشی و شیوههای تجربی در روانشناسی.

آزمونهای شناختی در روانشناسی بالینی
(با تاکید خاص بر آزمونهای هوش و استعداد)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف : فراگیری چگونگی استفاده از آزمونهای شناختی در روانشناسی بالینی
(با تاکید خاص بر آزمونهای هوش و استعداد).

سر فصل دروس :

(۲ واحد عملی ۶۸ ساعت)

بررسی نظریه‌های عملی درباره خصوصیات عقلی و مخصوصاً " هوش و استعداد های ،
مختلف و چگونگی کاربرد آزمونهای معتبر خارجی و داخلی به ویژه آنهایی کسه در
ایران میزان شده‌اند، مانند مقیاسهای وکسلر، تستهای بینه، آزمون بنسدر
گشتالت، ماتریس های ریون، تست آدمک، مازهای پروتئوس ، تست ویگوتسکی
کسه تعدادی از آنها در ایران میزان شده‌اند، جهت تعیین توانشهای عقلانی
افراد معمولی و استثنائی .

۱- تست های آدمک، پروتئوس، مکعب های کپس، الکساندر، وکسلر، بندرگشتالت
در کلینیک روان شناسی بالینی، رواندرمانی، روانکاو دانشگاه مشهد، محمد مهدی
خدیوی زنسد

۲- آزمایشگاه روان شناسی تجربی دانشگاه علامه طباطبائی

۳- انستیتوی روان شناسی دانشگاه تهران

آزمون عینی-فراکَن در روانشناسی بالینی

~~~~~

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : استفاده از آزمونهای شناختی در روانشناسی بالینی

هدف : فراگیری استفاده از آزمونهای فراکَن در روانشناسی بالینی

سرفصل دروس (۹۵۲ ساعت) (۳ واحد عملی)

آموزش نظری و کارآموزی در کاربرد آزمونهای فراکَن به ویژه بکاربردن آن دسته آزمون هائی که در ایران مورد استفاده بوده و نتایج آنها نشان میدهد که کاربرد آنها در کشور ما مفیدتر و واقع بینانه تر بوده و از اهمیت بیشتری برخوردار است .

مانند آزمون رورشاخ (Rorschach) آزمون تی - ای - تی (T. A. T.) و آزمون ناکامی رزنویک ، آزمون سی - ای - تی (C. A. T.) آزمون بندرگشتالت ، آزمون جملات ناتمام و امثال آن .

۱- آزمون ناکامی رزنویک و پرخاشگری سنجش و اندازه گیری آن . محمد مهدی خدیوی زند انتشارات مرکز

تحقیقات امور تربیتی وزارت آموزش و پرورش سال ۱۳۶۹

۲- مجله بین المللی Applied Psychology انگلستان

IAAP BOOK CLUB , C%0 the afterhurst Bookshops, 27 palmeira. mansions,
church Road, Have, East Sussex B.N 32 F A England.

۳- مجله روان شناسی Psychologie Applique پاریس

48, AVENUE . Victor- HUGO

75783 p ARIS cedex 16

۴- ارزشیابی شخصیت اتراخوت ، دانشمند ، انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۵۷

فنون مصاحبه - تشخیصی

#####

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : عملی

پیشنیاز : ندارد

هدف : فراگیری استفاده و کاربرد فنون مصاحبه و مشاهده تشخیصی و درمانی در روانشناسی بالینی .

سرفصل دروس : (۶۸) (۲ واحد عملی ۶۸ ساعت)

بررسی نظریه ها و دیدگاههای مختلف مربوط به مصاحبه و مشاهده تشخیصی و درمانی از جمله
نظریه سیستمیک و روانکاوی و استفاده عملی از آنها در کارآموزی دانشجویان در زمینه مصاحبه
با افراد مشاهده و گردآوری اطلاعات ، لازم که آنان را در تشخیصی و ارزشیابی شخصیت افراد کم
نمایند . روشهای اساسی مانند : روش مصاحبه و مشاهده مستقیم ، مصاحبه و مشاهده غیرمستقیم
مصاحبه نیمه مستقیم ، مصاحبه تحت فشار ، مصاحبه فردی و گروهی و امثال آن .

منابع

۱- مصاحبه برای تشخیص پژوهش و درمان : محمد مهدی خدیوی زند انتشارات کلینیک روانشناسی

بالینی - رواندرمانی - روانکاوی - دانشگاه فردوسی ۱۳۶۹

۲- مشاهده برای تشخیص ، پژوهش و درمان : محمد مهدی خدیوی زند انتشارات کلینیک روانشناسی

بالینی - رواندرمانی - روانکاوی - دانشگاه فردوسی ۱۳۶۹

۳- شرح حال برای تشخیص ، پژوهش و درمان : محمد مهدی خدیوی زند انتشارات کلینیک روانشناسی بالینی

دانشگاه فردوسی ۱۳۶۹

۴- تشخیص اختلالات روانی : اثر ولی الله اخوت انتشارات رز ۱۳۶۲

۵- از تولد تا نوجوانی ، اثر اسپیتس توجمه احمد خورسند انتشارات دهخدا : ۱۳۳۶

نظریه های روان‌درمانسی

مجموعه مقالات

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : فراگیری نظریه‌های روان در مانی در روانشناسی بالینی .

سرفصل در وس : (۳۴ ساعت)

تتبع و بحث و بررسی تفصیلی و تهیه مقالات تحلیلی و تحقیقی در باره مکاتب و دیدگاه‌های مختلف روان‌درمانی از بدو پیدایش علمی آن تاکنون ، در این درس دانشجویان به ویژه بانظریه‌های گوناگون روان در مانی در ارتباط با شیوه‌های اساسی روان‌درمانسی مانند روان‌درمانسی فردی . گروه درمانی ، خانواده در مانی و رفتار درمانی آشنا خواهند شد .

منابع

– نظریه‌ها و شیوه‌های روان‌درمانی گروهی و انفرادی : محمد مهدی خدیوی زند : انتشارات کلینیک روانشناسی بالینی رواندر مانی - روانکاوی دانشگاه فردوسی سال ۱۳۶۷

– روشهای نو در روانکاوی اثر کارن هورنی ترجمه سعید شاملو انتشارات ترجمه و نشر کتاب سال ۱۳۴۸

– کشفیات نوین در روانپزشکی اثر گلیفورد آلن ترجمه اسماعیل عنایت انتشارات ترجمه و نشر کتاب سال ۱۳۴۷

– میانی روانکاوی اثر فرانس الکساندر ترجمه جواهر کلام، انتشارات ابن سینا سال ۱۳۴۴

۱- مجله Psychotherapies چاپ ژنو

Editions Medecine et Hygiene. case postale 456

Etudes psychotherapie

۲- مجله

Edition du celturion. 41, Rue Francois per, 75008 Paris

کاربرد روشهای روان درمانی (کارآموزی فردی)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: نظریه‌های روان درمانی

هدف: فراگیری چگونگی کاربرد روشهای روان درمانی در روانشناسی بالینی

سرفصل دروس: (۶۸ ساعت)

در این درس تأکید بر جنبه‌های مختلف کاربرد شیوه‌ها و روشهای گوناگون و متنوع و متعدد روان درمانی که در دنیا وجود دارد و استفاده بخصوص از آن دسته از روشها که در فرهنگ ما کاربرد بیشتری دارند میگردد. در این ارتباط توجه خاص به استفاده از جلسات تحت نظارت استاد راهنما برای ارشاد چگونگی انجام نحوه صحیح درمان، ضبط کردن جلسات درمانی از طریق وسایل سمعی و بصری مانند ضبط صوت و ویدئو، بحث و بررسی موارد ضبط شده در کلاس و انتقاد و ارائه طریق در هر يك از موارد از طرف استاد راهنما و شرکت کنندگان دیگر در کلاس میشود.

منابع:

- ۱- مطالعه موردی: Etudes des cas محمد مهدی - خدیوی زند: انتشارات کلینیک روانشناسی بالینی رواندرمانی - روانکاوی دانشگاه فردوسی ۱۳۶۹.
- ۲- نوارهای ویدئو در شیوه‌های مختلف رواندرمانی - محمد مهدی خدیوی زند: موجود در کلینیک روان شناسی بالینی - رواندرمانی - روانکاوی دانشگاه فردوسی - سالهای ۱۳۶۷-۱۳۶۹.

گروه درمانی

#####

تعداد واحد : ۲ (۱+۱)

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : نظریه های روان درمانی

هدف : فراگیری اصول و فنون گروه درمانی در روانشناسی بالینی

سرفصل دروس : (۱۷ + ۳۴ ساعت) :

بررسی جنبه های نظری (نظریه سیستمیک، روانکاوی ۰۰۰) و کاربرد استفاده از درمان
گروهی در تغییر رفتار و درمان اختلالات روانی بیمار ، در این ارتباط نحوه انتخاب نوع گروهها
تجانس یا عدم تجانس آنها ، مدت زمان درمان و به ویژه چگونگی رهبری روان درمانگر بررسی ، دقیق
خواهد شد .

هر دانشجو در یک گروه برای مدتی به عنوان کمک در مانگر فعالیت خواهد کرد . و در صورت
تشخیص استاد راهنما گروه مستقلی را رهبری خواهد نمود .

منابع :

۱- رواندانیهای گروهی : محمد مهدی خدیوی زند : انتشارات کلینیک روان شناسی

بالینی روانکاوی رواندانی دانشگاه فردوسی سال ۱۳۶۸

۲- رواندانی و مشاوره گر و هی ، باقر شافعی ، انتشارات چهر ۱۳۶۹

۳- مجله Revue d psychanalyse carou pale پاریس

5/ Rue Edmond- Condinet- 75013

۴- بازی درمانی ، اثراکسلین ، ترجمه احمد حجاز ان انتشارات کیهان ۱۳۶۸

خانواده درمانی

#####

تعداد واحد : ۲ (۱+۱)

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : نظریه های روان درمانی

هدف : فراگیری اصول و فنون خانواده درمانی در روانشناسی بالینی

سرفصل دروس، (۱۷+۳۴) ساعت

مطالعه جنبه های نظری (نظریه سیستمیک و نظریه روانکاوی ۰۰۰) و کاربرد شیوه های خانواده درمانی به منظور درمان بیمار روانی و اعضای خانواده از طریق استفاده از و شپهای که عمدتاً " برپایه روانکاوی و روانشناسی ساخت و روابط خانواده استوار است .

بررسی تاریخچه تکامل خانواده بررسی ساخت خانواده - بررسی کنشهای فردی متقابل در خانواده - بررسی کنشهای هر یک از افراد نسبت به کل خانواده بررسی خصوصیات شخصیت هر یک از افراد - خانواده - پرخاشگری و فعل پذیری افراد خانواده - تسلط فرد بر خانواده - شناخت فرد یا افراد بیماری زادر خانواده - بهم خوردن روابط خانواده ، داشتن جلسات درمانی با خانواده مریض در غیاب مریض - داشتن جلسات با خانواده در حضور بیمار - تجهیز امکانات خانواده برای کمک به درمان بیمار

منابع :

۱- روان درمانی خانواده : اثر جی هی لی • ترجمه باقر شنائسی انتشارات امیرکبیر ۱۳۶۵

۲- مجله بین المللی Therapie familiale چاپ سوئیس ژنو

Centre de psychologic Medicale C.H.U.V. CH 1011 lausanne

رفتاردرمانی

#####

تعداد واحد : ۲ (۱+۱)

نوع واحد : نظری - عملی

پیشنیاز : نظریه های روانی درمانی

هدف : فراگیری اصول و فنون رفتاردرمانی در روانشناسی بالینی

سرفصل دروس : (۱۷+۳۴) ساعت

کارآموزی در استفاده از روشهای تغییر رفتار (Behavior Modification) بر اساس اصول نظریه های که رفتارگرایان و نظریه پردازان شرطی سازی و یادگیری ارائه داده اند و کاربرد آن در تغییر ناهنجاریها و نارساییهای رفتار در این ارتباط بخصوص از روشهای جدیدی که در برطرف کردن حالات وسواسی ، فوبی ، اضطرابی وحتی در مورد بیماران پسیکوتیک استفاده میشود باید بهره برد . از بعضی از این روشها مانند حساسیت زدائی تدریجی ، روش توکن (token) روش خوداعمالی ، روش تنبیه و تشویق منظم وسایر روشهای رفتاردرمانی میتوان استفاده کرد . همچون باید توجه کرد که چون کار برد این روش درایران به نحو گسترده در شرایط گوناگون امکان پذیر است لذا تاکید خاص برآموزش آن به دانشجویان خواهد شد و هر دانشجو در طی کارآموزی خود ، بیماران متعددی را تحت نظارت استاد راهنما به این شیوه کمک خواهد نمود .

۱- رفتاردرمانی کاربرد و بازده اثر اولیهری ، ویلسون ترجمه بودات ، سیف انتشارات فرودسی ۱۳۶۵

سمینار

درآسیب‌شناسی بالینی و روانشناسی بالینی

#####

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : بحث و تبادل نظر در زمینه پژوهش‌های جدید درآسیب‌شناسی روانی و روانشناسی بالینی

سرفصل دروس (۳۴ ساعت)

تتبع و مطالعه نظریه‌ها و دیدگاه‌ها و کشفیات و تحقیقات جدیدی که در زمینه آسیب‌شناسی

روانسی و روانشناسی بالینی در کتب و مجلات و موسسات تحقیقاتی جهان ارائه میشود و نیز تهیه

مقالات و نوشته‌های علمی جهت ارائه در سمینار و بحث و فحص و تجزیه و تحلیل و نتایج آنها .

۱- مجله پژوهش (در مسائل روانی - اجتماعی) وابسته به امور فرهنگی نهاد ریاست جمهوری

۲- مجله علوم اجتماعی از دانشگاه شیراز

۳- مجله Cahiers de psychologie cognitive دانشگاه ماری فرانسه

۴- مسائل روان‌شناسی جمعی و روان‌شناسی اجتماعی : باسئیه، پیازه، ترجمه علیمحمدکاردان انتشارات

موسسه تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران

۵- مجله Etudes psychotherapie

Edition du centurion . 41 Rue François, jer, 75008 Paris

۶- مجله روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه اهواز (شهیدچمران)

جمهوری اسلامی ایران
رأست فرهنگت و آموزش عالی

بشماری

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۳۲/۲۶۶۲

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی مؤسسه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۲-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۲-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
  - ۲-۳: آن دسته از دانشجویانی که در شمول بند ۲-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از تکمیل تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشند، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سبانی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبها را قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
    - ج: گذراندن در سبانی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سید محمد کاظم نائینی

دستورالعمل اجرایی برنامه ریزی

جمهوری اسلامی ایران
دانشگاه فرهنگستان آموزش عالی

بسم الله

تاریخ ۱۳۷۳/۱۱/۲۳

شماره ۲۳/۳۶۴۹

پیوست

حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۳/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری پروندههای آموزشی، حذف، دروس ناموفق و واحدهای غیرضرور و ادغام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۳۰ واحد میتواند اختصاص به رساله داشته باشد.

در اینصورت :

الف : گروههای برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را درمقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب : این تقلیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج : دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، دراینصورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای شماره جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی درخصوص تقلیل واحدهای درسی درمقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به برجاء اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت : معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمنداست به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم ناشینی

مدیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹